

POSTANOWIENIE

Dnia 14 stycznia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Kozłowska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 14 stycznia 2016 r.,
skargi R. B.

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku
Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 16 lipca 2014 r., sygn. akt I ACa [...]
wydanego w sprawie z powództwa M. B.
przeciwko R. B. o rozwód,

- 1. odmawia przyjęcia skargi do rozpoznania,**
- 2. zasądza od R. B. na rzecz M. B. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu ze skargi przed Sądem Najwyższym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 29 października 2013 r, Sąd Okręgowy w S. rozwiązał związek małżeński stron przez rozwód z winy ich obojga, zasądził od pozwanego na rzecz powódki alimenty w kwocie 400 zł miesięcznie i oddalił dalej idące roszczenie alimentacyjne, nie orzekł o sposobie korzystania z mieszkania, orzekł o kosztach procesu i kosztach sądowych. Apelacje od tego wyroku wniosły obie strony. Pozwany zaskarżył wyrok w części orzekającej o alimentach domagając się zmiany wyroku przez oddalenie w całości powództwa w tej części; kwestionował ustalenia sądu dotyczące jego sytuacji majątkowej a także ocenę sądu co do

pozostawiania powódki w niedostatku. Powódka, w apelacji skierowanej przeciwko rozstrzygnięciom o winie i o częściowym oddaleniu żądania alimentacyjnego, oprócz zarzutów naruszenia prawa materialnego tj. art. 57 § 1 i 60 § 1 k.r.o., zarzuciła również naruszenie przepisów postępowania. Jako naruszone wskazała art. 229 k.p.c. i art. 233 § 1 k.p.c. podnosząc, że sąd nie uwzględnił faktów przyznanych przez pozwanego dotyczących jego cech charakteru oraz dokonał wadliwej oceny dowodów skutkiem czego przyjął, że jest współwinna rozkładu pożycia małżeńskiego. Wyrokiem z dnia 16 lipca 2014 r. Sąd Apelacyjny w [...] z apelacji powódki zmienił zaskarżony wyrok w części orzekającej rozwód przez rozwiązanie małżeństwa z winy pozwanego i oddalił jej apelację w pozostałej części oraz oddalił w całości apelację pozwanego i orzekł o kosztach postępowania i procesu w obu instancjach.

Pozwany wniosł na podstawie art. 424¹ i nast. k.p.c. skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego wskazując jako jej podstawę art. 378 § 1 k.p.c. Uzasadniając tak ujętą podstawę (art. 424⁵ § 1 pkt 2 k.p.c.) pozwany dowodził, że Sąd Apelacyjny przekroczył granice apelacji powódki dochodząc do wniosku, że Sąd Okręgowy poczynił błędne ustalenia faktyczne i dokonał odmiennych ustaleń, mimo że powódka takich zarzutów nie podnosiła co doprowadziło do tego, że skarżący w postępowaniu apelacyjnym został pozbawiony możliwości odniesienia się do zmienionej podstawy faktycznej. Realizując z kolei obowiązek wskazania przepisu, z którym zaskarżony wyrok jest niezgodny (art. 424⁵ § 1 pkt 3 k.p.c.), pozwany wskazał art. 176 ust. 1 Konstytucji RP i dowodził, że Sąd Apelacyjny zmieniając wyrok w zakresie winy pozbawił go możliwości odwołania się od wyroku, a więc w istocie możliwości wypowiedzenia się, co też oznacza pozbawienie go możliwości obrony jego praw.

Zarzucając powyższe pozwany domagał się stwierdzenia niezgodności z prawem wyroku Sądu Apelacyjnego w części orzekającej rozwód z jego winy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odnosząc się do wskazanego, w ramach podstawy naruszenia przepisów postępowania (art. 424⁵ § 1 pkt 2 k.p.c.) art. 378 § 1 k.p.c., stwierdzić należy, że skarżący nietrafnie dowodzi, iż Sąd Apelacyjny - związany zarzutami prawa procesowego (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31

stycznia 2008 r., III CZP 49/07, mająca moc zasady prawnej, OSNC 2008, nr 6, poz. 55) - dokonując odmiennych ustaleń faktycznych, skutkujących przypisaniem skarżącemu wyłącznej winy za rozkład pożycia, w sytuacji gdy w apelacji został postawiony jedynie (niewystarczający) zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., przekroczył granice apelacji. Skarżący pomija, że przepisy kodeksu postępowania cywilnego nie posługują się już pojęciem sprzeczności istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego materiału w związku z czym przyjmuje się, że wyprowadzenie wniosków logicznie błędnych z ustalonego stanu faktycznego mieści się w pojęciu wadliwej oceny dowodów. Ponadto, zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. został w apelacji powódki postawiony adekwatnie do jego uzasadnienia, przy czym nie można pomijać, że w art. 368 § 1 pkt 2 i 3 k.p.c., określającym wymagania konstrukcyjne apelacji, ustawodawca w żaden sposób nie opisał ani nie sprecyzował zarzutów, które można podnosić w apelacji jak również w toku postępowania apelacyjnego, a więc już po wniesieniu apelacji. Wobec tego, że w postępowaniu apelacyjnym nie obowiązuje przymus adwokacko-radcowskie, zarzuty mogą być formułowane w sposób ogólny, bez wskazania konkretnych przepisów ocenianych jako naruszone. Jeżeli więc w apelacji powódka twierdziła, że wnioski sądu o istnieniu jej zawinienia w rozkładzie pożycia są następstwem błędnych ustaleń faktycznych nie mających oparcia w dowodach, to Sąd Apelacyjny, nawet przy braku wskazania w apelacji przepisu prawa procesowego jako naruszonego, był uprawniony dokonać oceny prawidłowości ustaleń faktycznych i ustalenia te oraz wynikające z nich wnioski skorygować.

Skarżący koncentrując się w skardze na wykazywaniu naruszenia przez Sąd Apelacyjny art. 378 § 1 k.p.c. pominął, że konstruując skargę o stwierdzenie niezgodności prawem prawomocnego orzeczenia oraz określając stawiane jej wymagania formalne, ustawodawca wyraźnie oddzielił podstawy skargi i ich uzasadnienie (art. 424⁵ § 1 pkt 2 k.p.c.), od przepisów (przepisu), z którymi zaskarżone orzeczenie jest niezgodne (art. 424⁵ § 1 pkt 3 k.p.c.). Taka konstrukcja wskazuje, że nie wszystkie wady postępowania poprzedzającego wydanie orzeczenia, wytykane w ramach podstaw, powodują niezgodność orzeczenia z prawem, i na odwrót, nie wszystkie przepisy naruszone przez sąd w postępowaniu poprzedzającym wydanie orzeczenia są tymi przepisami, z którym orzeczenie jest

niezgodne. Wyrok może być zgodny z prawem, tj. w sposób prawidłowy orzekać o przedstawionym pod osąd roszczeniu, mimo obrazy - także licznych, a niekiedy nawet powodujących nieważność postępowania - przepisów prawa procesowego; przy ocenie wyroku z punktu widzenia art. 417¹ § 2 k.c. oraz art. 424¹ k.p.c. istotna jest treść rozstrzygnięcia oraz jego zgodność lub niezgodność z prawem w rozumieniu przyjmowanym w orzecznictwie Sądu Najwyższego.

Skarżący wskazał, że wyrok jest niezgodny z art. 176 ust.1 Konstytucji. Przepis ten stanowi, że postępowanie sądowe jest co najmniej dwuinstancyjne. W ocenie skarżącego, rozstrzygnięcie Sądu Apelacyjnego postawiło go w sytuacji niemożności złożenia odwołania od wyroku a więc odpowiadającej postępowaniu jednoinstancyjnemu. Można wskazać, że konstytucyjna zasada dwuinstancyjności postępowania sądowego stanowi jeden z elementów wyznaczających treść prawa do sądu. Zakłada w szczególności: a) dostęp do sądu drugiej instancji, a co za tym idzie - przyznanie stronom odpowiednich środków zaskarżenia; b) powierzenie rozpoznania sprawy w drugiej instancji - co do zasady - sądowi wyższego szczebla, a w konsekwencji nadanie środkowi zaskarżenia charakteru dewolutywnego; c) odpowiednie ukształtowanie procedury przed sądem drugiej instancji, tak aby sąd ten mógł wszechstronnie zbadać rozpoznawaną sprawę i wydać rozstrzygnięcie merytoryczne. Nie ulega wątpliwości, że w okolicznościach sprawy warunki dwuinstancyjności postępowania zostały zachowane, a postępowanie przed sądem drugiej instancji doprowadziło do wydania wyroku, który rozstrzygnął o sytuacji prawnej stron.

W świetle tych uwag jest oczywiste, że zaskarżony wyrok nie jest i nie może być niezgodny z art. 176 ust. 1 Konstytucji RP; niezgodność z prawem może dotyczyć wyłącznie przepisów prawa materialnego, będących lub - mimo konieczności ich zastosowania – niebędących, podstawą orzeczenia co do istoty sporu. Takich przepisów skarżący nie wskazał.

Z przedstawionych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania jako oczywiście bezzasadnej (art. 424⁹ k.p.c.).

O kosztach postępowania przed Sądem Najwyższym orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 424¹² w związku z art. 398²¹ i § 6a ust. 1 pkt 1 w związku z § 12 ust. 5 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z

dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r., poz. 490 ze zm.).

I.n